

Skatter, skatter och lägre skatter ...

Är det verkligen sant att Sverige är ett skatteparadis i dag? frågar Magnus Henrekson i boken En skattereform för 2000-talet (2014). Hans studie är en av många om skatter som IFN-forskare kontinuerligt presenterar. I dagarna avslutas ett skattehistoriskt projekt under ledning av docent Mikael Stenkula. Exempel på andra skattefrågor som IFN studerar är beskattning av optioner och skatternas betydelse för tillgång på riskkapital.

Magnus Henrekson presenterar i *En skattereform för 2000-talet* en historisk exposé över alla de olika skatter som företagare och sparare betalat genom åren. Han konstaterar att avarterna i det svenska skattesystemet i kombination med internationella förebilder beredde vägen för ”århundradets skattereform”. Resultatet var bland annat att den högsta marginalskatten på arbetsinkomst sänktes från 80 till 50 procent. Därefter har ytterligare en rad reformer genomförts exempelvis de fem så kallade jobbskatteavdragen sedan regeringskiftet 2006. Ett nytt lapptäcke har skapats.

Även skatterna på sparande och förmögenhet har sänkts. I dag är det lönsamt att spara men främst för placeringar i bankernas fondprodukter och i noterade värdepapper. Däremot är det fortfarande svårt för privatperson-

er utan egen förmögenhet att bygga ett nytt företag. Och det är i detta avseende som Magnus Henrekson menar att det krävs reformer:

1. Premiera entreprenörer och nyckelpersoner som är villiga att långsiktigt ta personliga risker genom att investera egen tid utan direkt ersättning i form av lön. Optioner gör det möjligt att knyta till sig nyckelpersoner utan att entreprenören berövas möjligheten till finansiell avkastning och kontroll över sitt företag.
2. Premiera aktiva investeringar framför passiva. Genom tillkomsten av lågt beskattade ISK/kapitalpensionskonton beskattas passiva investeringar lägre än aktiva. Detta försvagar incitamenten till aktivt ägande.
3. Sluta missgynna finansiering med eget kapital. Idag är eget kapital dubbelbeskattat, medan lånat är enkelbeskattat, på grund av att räntor men inte utdelningar är avdragsgilla.

(Se även rapporten “Fokusområde: kapitalskatterna och företaget”, av Magnus Henrekson; IVA, 2013).

Skatterna och riskkapitalet

I *Swedish Economic Forum Report 2013* skriver Joacim Tåg om vilken roll skatterna spelar för tillgång till riskkapital för entreprenörer. Han menar att svensk skattepolitik påverkat riskkapitalinvesteringar på tre sätt: För det första

har den svenska beskattningen ända fram till 1991 premierat skuldfinansiering före privata direktinvesteringar av riskkapitalbolag. För det andra har beskattningen av inkomster från entreprenöriell verksamhet varit hårdare i Sverige än i USA, även efter 1991 års skattereform. Slutligen har det svenska regelverket och skattepolitiken missgynnat uppbyggnad av de strukturer som riskkapitalbolag behöver för att effektivt kunna ta in kapital från institutionella investerare.

Tåg påpekar att Sverige har ett tvådelat skattesystem som skiljer på inkomst från kapital respektive arbete. Detta innebär att svenska entreprenörer måste följa särskilda skatteregler som klassar en del av deras inkomst som inkomst från kapital (med en lägre skattesats) och en annan del som inkomst från arbete (med en högre progressiv skattesats).

Vad som krävs för framtidens skattesystem, skriver Tåg, är lägre beskattning av entreprenörsinkomster (lättnader av 3:12-reglerna) och optioner.

Optionskontrakt

Rapporten "Optionsskatter och entreprenöriellt företagande" (Svenskt Näringsliv 2013) har Magnus Henrekson och Tino Sanandaji som författare. De frågar hur Sverige kan bli mer som Silicon Valley? Svaret är att man i praktiken måste "förmå de få individer som har de kunskaper som krävs för att starta (eller som nyckelpersonal bidra till) kunskapsintensiva företag att välja detta riskfyllda och osäkra alternativ före trygga och välbetalda karriärer som anställda i andra företag". De fortsätter: "De lösningar som gradvis utvecklades i framförallt USA och som visade sig fungera väl även i andra länder inkluderade i många fall optionskontrakt."

Unikt historiskt skatteprojekt

I ett stort skatteprojekt har IFN under ledning av fil.dr Mikael Stenkula kartlagt hela det svenska skattesystemet systematiskt från 1862 och fram till i dag. Det är ett omfattande arbete som pågått under fyra år med ett antal forskare involverade.

De områden som studeras är:

- Arbetsbeskattning
- Arvs- och gåvoskatt
- Skatt på varor
- Kapitalbeskattning
- Förmögenhetsbeskattning
- Fastighetsbeskattning

Tanken är att de olika delstudierna ska ges ut i en antologi som sedan kan användas av andra forskare som vill studera effekter av den svenska beskattningen i ett 150-årigt perspektiv.

Skatterna och välfärden

En rad ytterligare forskare på IFN studerar skatter ur ett eller annat perspektiv. Andreas Bergh är en av dessa. På ett seminarium nyligen kommenterade han rapporten "Skattesänkningar och offentliga resurser" (Svenskt Näringsliv; 2014). Andreas Bergh förklarade att Sverige haft många skadliga skatter och när sådana sänks (vilket nu skett i stor utsträckning) så kommer det in lika mycket skatteintäkter ändå. Dessa "enkla" skattesänkningar är till stor del nu genomförda, sa Bergh och menade att jobbskatteavdraget är exempel på undandragning av pengar "som skulle ha kunnat finansierat välfärden". Skattesänkningen kanske dock, ansåg han, har effekt på lång sikt och kommer att gynna tillväxten framöver. Han förklarade vidare att jobbskatteavdragen finansierats med besparingar, "dock inte i den offentliga konsumtionen utan i transfereringar".

Kort och gott

Oscar Erixson är nyanställd som forskare på IFN. Han disputerade 2013 vid Uppsala universitet på en avhandling med titeln *Economic Decisions and Social Norms in Life and Death Situations*. Studien tar upp frågor om hur vi beter oss mot varandra när det egna livet står på spel, hur vi fördelar våra finansiella tillgångar när vi dör, samt hur förmögenhet påverkar vårt ekonomiska beteende och vår hälsa. Hans forskningsområden är inom offentlig ekonomi, hälsoekonomi och tillämpad beteendekonomi.

Seminarium: Vad har vi lärt av 25 år med privat äldreomsorg?

Inom ramen för forskningsprogrammet Från välfärdsstat till välfärdssamhälle, som är ett samarbete mellan IFN och SNS, arrangeras ett frukostseminarium den 21 februari kl. 8.15–9.30.

Professor Mats Bergman och docent Henrik Jordahl, IFN, har på uppdrag av Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) analyserat hur konkurrensutsättning av svensk äldreomsorg kan skapa så stor brukarnytta som möjligt på ett kostnadseffektivt sätt. På seminariet presenteras deras slutsatser.

IFN:s forskningsresultat publiceras i olika kanaler. Arbeten i preliminär form publiceras som *working papers*. I regel utkommer de senare i reviderad form i forskningstidskrifter som är externt granskade, då som *accepterade artiklar*.

Ola Andersson, Cédric Argenton och Jörgen W. Weibull, "Robustness to Strategic Uncertainty", *Games and Economic Behavior*.

Denna spelteoretiska uppsats formaliserar en idé om strategisk osäkerhet och föreslår ett robusthetskrav mot sådan osäkerhet. När osäkerheten är liten visar författarna bland annat att robusthetskravet ofta leder till en intuitiv avgränsning av Nashjämvikterna – en situation utan strategisk osäkerhet där ingen spelare har något att vinna på att ensam byta strategi.

Andreas Bergh och Carl Hampus Lyttkens, "Measuring Institutional Quality in Ancient Athens", *Journal of Institutional Economics*.

Det är välkänt att de gamla grekerna var tidigt ute med demokrati som styrelseskick – men hur var det ställt med det ekonomiska systemet? I denna artikel görs ett försök att beräkna graden av ekonomisk frihet i Aten 400 f. Kr. Studien visar att Aten var en fri och välfungerande marknadsekonomi, med ekonomisk frihet på ungefär samma nivå som dagens Hong Kong.

Katariina Nilsson Hakkala, Fredrik Heyman och Fredrik Sjöholm, "Multinational Firms, Acquisitions and Job Tasks", *European Economic Review*.

Svensk ekonomi har blivit alltmer globaliserad under de senaste decennierna. Det finns anledning att förvänta sig att denna utveckling leder till förändringar i efterfrågan på olika typer av arbetskraft. I denna studie finner forskarna att utländska direktinvesteringar i Sverige leder till en ökad efterfrågan på icke-rutinartade arbetsuppgifter och på arbetsuppgifter som kräver personlig interaktion.

Magnus Henrekson och Tino Sanandaji, "Small Business Activity Does not Measure Entrepreneurship", *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)*.

Ofta används andelen egenföretagare som mått på graden av entreprenörskap i empiriska studier. I denna uppsats menar författarna detta sätt att mäta entreprenörskap blir missvisande om man försöker fånga graden av schumpeterianskt entreprenörskap. Istället föreslår de ett alternativt mått: antalet personer som blivit dollarmiljardärer genom att starta och driva upp egna företag.

Ola Bengtsson och Daniel Bernhardt, "Different Problem, Same Solution: Contract-Specialization in Venture Capital", *Journal of Economics and Management Strategy*.

Finansiella kontrakt varierar mycket i hur man kombinerar kontrollrättigheter och villkor för framtida kassaflöde. I studien visas bland annat att riskkapitalbolag lär av varandra vad gäller nya avtalslösningar, vilket innebär att kontraktsspecialisering uppstår eftersom investerare tar hänsyn till erfarenhet och är ovilliga att experimentera med okända kombinationer.

Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson, "Born to Be Global and the Globalization Process", *The World Economy*.

I denna studie visas att globaliseringsprocessen kan förklara den snabba internationella expansionen av företag som Facebook och Google – born-to-be-global-fenomenet. En starkare internationell integration kan dock även leda till att sådana entreprenörsföretag allt oftare säljs till redan etablerade företag, som därigenom vinner konkurrensfördelar.

Henrik Horn och Petros C. Mavroidis, "Multilateral Environmental Agreements in the WTO: Silence Speaks Volumes", *International Journal of Economic Theory*.

WTO:s medlemmar har gjort åtaganden i internationella miljöavtal som kan strida mot WTO-avtalet. Hackordningen mellan dessa avtal har därför debatterats. Denna studie hävdar att skälet för separationen av handels- och miljöåtaganden talar för att WTO-domstolar inte ska beakta åtaganden i miljöavtal. WTO:s medlemmar måste själva utforma denna relation.

Magnus Henrekson, "How Labor Market Institutions Affect Job Creation and Productivity Growth", in Alexander S. Kritikos et al. (eds), *IZA World of Labor*. Bonn and London: IZA and Bloomsbury Publishing.

Ekonomisk tillväxt kräver att resurser fortlöpande omfördelas från företag med lägre till företag med högre produktivitet. I denna studie konstateras att dynamiken påverkas av bland annat hur lätt det är för nya och växande företag att locka till sig personer med rätt kompetens och hur snabbt och till vilka kostnader svagt presterande företag kan minska sin personalstyrka.

Henrik Jordahl, IFN, har under januari presenterat antologin Valfärds-tjänster i privat regi: framväxt och drivkrafter i en rad sammanhang. Rapporten ingår i IFN och SNS forskningsprogram Från välfärdsstat till välfärdssamhälle. På bilden talar han inför ekonomer på Konjunkturinstitutet.

Skattesänkningar och offentliga resurser är titeln på den rapport som Svenskt Näringsliv presenterade i slutet av januari. Författare är Mikael Witterblad och Johan Fall. Andreas Bergh, IFN, kommenterade. En av slutsatserna i rapporten är att resurserna till vård, skola och omsorg ökat under 2000-talet.

På ett seminarium med Bokris-kommittén förklarade Assar Lindbeck, IFN, att avregleringen av bostadsmarknaden måste vara blocköverskridande samt att en stegvis avreglering skulle gynna låginkomsttagare eftersom överskottsefterfrågan på hyresrätter pressat upp priserna på bostadsrätter.

Magnus Henrekson, IFN, var kommentator när SNS presenterade sin Konjunkturrådets rapport 2014. Hur får vi råd med välfärden? Annika Sundén, Torben M. Andersen och Jesper Roine har författat rapporten som även finansminister Anders Borg gav sina synpunkter på. SVT Forum direktsände seminariet.

Åsa Hansson (längst till vänster) och Magnus Henrekson (längst till höger), båda IFN, är medförfattare till boken En skattereform för 2000-talet som presenterades i Stockholm i januari. Åsa Hanssons bidrag har titeln "Så får vi ett effektivt skattesystem". Medan Magnus Henrekson skriver om "Ett skatteparadis för de redan rika". Han vill ändra på skattesystemet så att det uppmuntrar satsningar i nya företag mer än passivt sparande..

Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven besökte IFN i mitten av januari. Han lyssnade till presentationer om institutet och dess forskning, i första hand om forskningsprogrammet Tjänstesektorns ekonomi. I bilden ses han i samtal med Michael Treschow, styrelseordförande IFN.

Europaperspektivbok
5 feb

Nyhetsbrev:
"Nyheter från IFN" utkommer åtta gånger per år. Dessutom publiceras "Ny ekonomisk forskning" ett par gånger årligen.

Nyhetsbrev